

Ympäristöministeriö
PL 35
0023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto asiassa Dnro YM16/400/2012

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry kiittävät lausuntopyynnöstä ja toteavat lausuntoon seuraavaa:

Lain rakenne ja sisältö

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry pitävät tärkeänä lainsäädännön selkeyttä ja korostavat, että lainsäädännön on oltava toiminnanharjoittajille ennakoitavaa ja tasapuolista. Lakiehdotuksessa on useita hallinnollista taakkaa lisääviä säännöksiä ja useat ehdotetut säännökset monimutkaistavat lupaprosessia ja lisäävät erityisesti erilaisten vaadittavien selvitysten määrää. Lupamenettelyn tulisi keventyä ja selkeytyä ja lupaharkinnassa tulisi keskittyä olennaisiin seikkoihin.

Ympäristönsuojelulain uudistamisen tulisi johtaa lupa- ja valitusprosessin nopeuttamiseen ja erityisen tärkeää toiminnanharjoittajille on päätösten ennakoitavuus. Lupaharkintaan vaikuttavat seikat tulee olla sellaisia, että ne ovat objektiivisesti arvioitavissa ja kohtuullisin kustannuksin selvitettävissä. Ehdotetussa laissa on kuitenkin pykälä, jotka johtavat lupaviranomaisen laajaan harkintavaltaan jo sen suhteen, millaisia selvityksiä edellytetään ja lupa voidaan evätä huolellisesta selvittämisestä, suunnitellusta ja riskien arvioimisesta huolimatta. Tätä ei voida pitää toiminnanharjoittajien kannalta kohtuullisena. Ennakoitavuusongelmia voi ilmetä esimerkiksi luonnonarvojen, energian ja materiaalien käytön tehokkuuden, 8 §:n tietyjen nimettyjen toimintojen, sijoituspaikan valinnan ja ympäristölle aiheutuvan vaaran ja haitan arvioinnin osalta.

Uudella ympäristönsuojelulailla pannaan täytäntöön teollisuuspäästädirektiivi (IE-direktiivi, 2010/75/EU). Teollisuuspäästädirektiivi koskee suuria ja keskisuuria teollisuuslaitoksia. Ehdotetussa ympäristönsuojelulaissa direktiivin edellyttämiä määräyksiä on laajennettu koskemaan kaikkea ympäristöluvanvaraista toimintaa.

Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan ympäristönsuojelulaki tulisi olla rakenteeltaan sellainen, että teollisuuspäästädirektiiviä koskevat ja sen edellyttämät lainkohdat olisivat kootusti esimerkiksi vain yhdessä luvussa, eikä siroteltuna eri lukuihin. Nyt ehdotetusta rakenteesta seuraa se, että teollisuuspäästädirektiivistä johtuvat suurten ja keskisuurten laitosten toimintaa ohjaavat lainkohdat aiheuttavat vaikutuksia myös pienemmille toiminnanharjoittajille. Erityisesti erilaisten selvitysten ja vaikutustenarviointien tarve lisääntyy, mikä aiheuttaa kustannuksia ja kustannukset voivat olla

kohtuuttomat nimenomaan pienille toiminnanharjoittajille tai pienissä ympäristölupaa edellyttävissä toiminnoissa.

Ehdotetussa laissa on useissa tilanteissa laajennettu teollisuuspäästödirektiivin edellyttämiä seikkoja koskemaan kaikkea luvanvaraista toimintaa. Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry huomauttavat, että tämä voi johtaa paitsi ylimääräisiin ja kohtuuttomiin kustannuksiin esimerkiksi erilaisten selvitysten johdosta, myös ympäristölupaa edellyttävän toiminnan kieltämiseen tilanteessa, jossa kieltämiselle ei tosiasiallisesti ole ympäristönsuojelullisia perusteita. Lupaviranomaisen harkintavalta lisääntyy ehdotetun lain nojalla olennaisesti.

Lisäksi Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry toteavat, että ehdotettu laki heikentää ennakoitavuutta ja hidastaa päätöksentekoprosesseja. Lainsäädännön tulisi olla tarkoituksenmukaista ja lupaprosessin tulisi olla sujuva ja toimiva. Laissa tulisi olla myös määrittetty enimmäisajat viranomaiskäsitelylle.

Lausuntonaan Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry esittävät, että

- 8 §:ssä ei säädetä nimettyjä toimintoja koskien yksityiskohtaisempia velvoitteita tai rajoitteita, vaan näistä säädetään tarvittaessa asetuksella
- 10 §:ään esitetyt lisäykset poistetaan, sillä säännöksen nykyinen sanamuoto on toimiva.
- ehdotettua luonnonarvoja koskevaa säännöstä (11 §) ei sisällytetä ympäristönsuojelulakiin.
- hallinnollista taakkaa ei lisätä erillisellä ennaltavaraautumissuunnitelmalla (13 §).
- 15 §:ään ei lisätä sijoittaa-sanaa tai vähintäänkin huomioidaan MARA-asetuksen vaikutus.
- pohjaveden pilaamiskiellon (16 §) muutoksia tarkennetaan.
- ehdotettua energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevaa säännöstä (59 §) ei sisällytetä ympäristönsuojelulakiin.
- maaperän tarkkailuvelvollisuutta (69 §) tarkennetaan.
- luvan vähäisen muuttamisen osalta kevennetään lupaprosessia (94 §).
- melua ja tärinää aiheuttavan tilapäisen toiminnan osalta ilmoitusmenettelyä ei tule tiukentaa (101 §)
- säännöstä ääniympäristön laadusta tai laatutavoitteista (141 §) ei sisällytetä ympäristönsuojelulakiin tai vähintäänkin säännöstä tai sen perusteluja tarkennetaan.
- mittauksen ja tutkimusten laadunvarmistuksen (203 §) osalta ei tiukenneta nykyistä säännöstä.

Yksityiskohtaiset kommentit

2 luku Yleiset velvollisuudet ja periaatteet

8 § Ehdotetussa laissa on lisätty nimettyjä toimintoja koskevia yksityiskohtaisia velvoitteita. Esimerkiksi asfalttiasemien, jätteen käsittelyn sekä kivenmurskaamon, kivenlouhimon ja muun kivenlouhinnan osalta säädettäisiin, että ”päästöjä ja jätteen määrää on rajoitettava sekä päästöistä ja jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia on vähennettävä käyttämällä tarkoituksenmukaisia menetelmiä, laitteita ja rakennelmia, rajoittamalla toiminnan laajuutta ja toiminta-aikoja sekä sijoittamalla laitos ja sen toiminta asianmukaisesti altistuvien kohteiden suojelemiseksi seuraavien toimialojen laitoksissa ja toiminnoissa.”

Säännöksen tarvetta ei perustella ja jää epäselväksi, minkälaisen harkintavallan se antaa lupaviranomaiselle. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan nimettyjen toimintojen osalta olisi syytä säätää ainoastaan asetuksenantovaltuus, eikä

ympäristönsuojelulaissa ole tarpeen laajentaa lupaviranomaisen harkintavaltaa siten, että sillä olisi mahdollisesti rajaton harkintavalta esimerkiksi sen suhteen, mikä kulloinkin on tarkoituksenmukainen menetelmä tai että lupaviranomainen voisi subjektiivisesti arvioida esimerkiksi laitoksen sijoittamisessa altistuvat kohteet. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan 4 momentti on poistettava kokonaan ja riittävää on, että 9 §:ssä säädetään asetuksenantovaltuudesta.

8 §:ään on lisätty 5 momentti, jonka mukaan 4 momentissa tarkoitettua toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n katsovat, että 5 momentti tulisi poistaa, sillä lupaviranomaisen on joka tapauksessa otettava oikeusvaikutteinen kaava huomioon sijoituspaikkaa arvioitaessa ja kategorinen asemakaavan mukaisuutta edellyttävä vaatimus voi aiheuttaa epäselvyyttä lupakäsittelyssä tai rekisteröinnissä senkin vuoksi, että rakentamiselle maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa järjestyksessä saatu poikkeamislupa luo vastaavat oikeusvaikutukset kuin asemakaava.

10 § Ehdotetussa laissa sijoituspaikan valintaa koskevia sanamuotoja on muutettu nykyisen lain 6 §:ään verrattuna. Perusteluissa mainitaan lailla määritellyt suojeluarvot, mutta ei täsmennetä, mihin lakiin tässä viitataan. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan viittaus tulisi yksilöidä.

Perusteluissa todetaan myös, että arviointi on sidoksissa alueen kaavaan. Tältä osin Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry huomauttavat, ettei maa-ainesten otto ole sidoksissa kaavaan, joten tämä on huomioitava perusteluiden sanamuotoa laadittaessa.

Nykyinen 6 § on ollut toimiva ja riittävä, joten Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan säännöksen sisältöä ei ole tarpeen muuttaa eikä vaatimuksia kiristää. Ehdotettu säännös antaisi liikaa harkintavaltaa lupaviranomaiselle.

11 § Ehdotettuun lakiin on sisällytetty uusi säännös luonnonarvojen arvioimisesta ja vaikutuksesta ympäristöluvallisen toiminnan sijoittamiseen. Säännös on yleinen, väljä ja tulkinnanvarainen ja koskee kaikkea ympäristöluvanvaraista toimintaa, jossa lupaviranomaisena on valtion ympäristölupaviranomainen.

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry katsovat, että ensisijaisesti 11 § tulisi poistaa kokonaan. Mikäli 11 § kuitenkin sisällytetään ympäristönsuojelulakiin, sen soveltamista on ehdottomasti tarkennettava. Tällaisenaan säännös on liian yleinen ja jättää tulkinnanvara-
raa siltä osin, mihin kaikkiin toimintoihin sitä olisi mahdollista soveltaa. Käytännössä säännöstä voidaan soveltaa kaikkiin ympäristölupaa edellyttävään toimintaan, joissa lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen. Jos lupaviranomaiset alkaisivat edellyttää selvitystä luonnonarvoista kaikissa valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämää ympäristölupaa edellyttävissä hankkeissa, lupaprosessit pitkittyisivät ja vaikeutuisivat. Luonnonarvojen selvittäminen lisäisi kustannuksia huomattavasti.

Luonnonarvon määrittely on tulkinnanvaraista ja epäselvää ja se on jätetty ehdotetussa laissa ja sen perusteluissa erittäin yleiselle tasolle. Lainsäädännön pitäisi olla selkeää ja johdonmukaista ja toiminnanharjoittajan on pystyttävä ennakoimaan toimintaansa. Lain sisältöä ja tulkintaa ei voida rakentaa siten, että on odotettava oikeuskäytännön kehittymistä.

Luonnonarvojen määrittely on ongelmallinen, eikä hallituksen esitysluonnos ratkaise käytännön soveltamisessa mahdollisesti esiintyviä ongelmia. Uhanalaisuusluokitukset muuttuvat jatkuvasti eikä toiminnanharjoittajilla ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa uhanalaisuusluokituksiin eikä hakea niihin muutosta. Toiminnanharjoittaja voi joutua tilanteeseen, että jokin laji luokitellaan uhanalaiseksi ja toiminnanharjoittajan itselleen hankkima alue tulee tämän takia käyttökelvottomaksi. Suomessa ei ole kattavasti selvi-

tetty kaikkien uhanalaisten lajien paikallista esiintymistä. Näin ollen ei ole ennakkoon tiedossa, onko jollain alueella uhanalaisia lajeja. Tämä voi aiheuttaa toiminnanharjoittajalle kohtuuttomia kustannuksia ja ennakoimattomia seurauksia suunnitelluille hankkeille.

Ongelmia voi tulla myös verkostojen ja ekologisten yhteyksien määrittelemättömyydessä, sillä missään luonnonsuojelulain tai muunkaan lain mukaisessa menettelyssä ei ole tähän mennessä vahvistettu eri luonnonsuojelualueiden välisiä yhteyksiä tai verkostovuutta taikka eri suojelualueiden välialueiden luonnonsuojeluarvoja. Ehdotettu säännös myös laajentaisi suojelualueiden merkityksen niiden rajojen ulkopuolelle ja johtaisi epäselviin ja ennakoimattomiin luvan epäämistilanteisiin. Suunnitellun toiminnan vaikutus sen ulkopuolisten alueiden luontoarvoihin antaisi käytännössä täysin vapaan harkintavallan lupaviranomaiselle evätä lupa.

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry toteavat myös, ettei luonnonarvojen määrittely tai suojelu ylipäänsäkään kuulu ympäristösuojelulakiin, vaan luonnonsuojelua on tarkasteltava yhtenä kokonaisuutena. Luontoarvojen sisällyttäminen sijoitusharkintaan laajentaisi olennaisesti ympäristösuojelulain alkuperäistä tarkoitusta ja tarkoittaisi, että ympäristösuojelulain sijoituspaikkasäännös laajenisi kattamaan myös erilaiset ympäristöä muuttavat hankkeet.

Lupa-asiaa ratkaistaessa on nykyisen ympäristösuojelulain mukaan lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Luonnonsuojelulailla suojellaan tiettyjä määriteltyjä kohteita ja suojelun aiheuttamat rajoitukset toiminnanharjoittajille ovat suhteellisen selkeät. Ehdotettu säännös laajentaisi luonnonarvojen suojelun ympäristösuojelulain mukaiseen sijoittamisharkintaan, mutta luonnonarvoja ei määritellä selkeästi eikä suojelun tarvetta tai laajuutta pystytä ennalta arvioimaan. Tämä vaarantaa ja heikentää merkittävästi toiminnanharjoittajien mahdollisuuksia suunnitella toiminnan sijoittamista.

Mikäli luonnonarvojen arvioimisesta ja vaikutuksesta säädetään ympäristösuojelulaissa, lainsäädännössä on Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan ehdottomasti huomioitava seuraavat seikat. Jos lajin säilymistä ei voida toteuttaa kyseessä olevalla paikalla, tulisi olla mahdollisuus järjestää lajin esiintymisen parantaminen jollain korvaavalla paikalla. Uhanalaisten lajien listalta tulisi olla mahdollista myös poistaa, jos esiintymistä saadaan kasvatettua riittävästi ja tähän tulisi säätää menettelytavat.

Lisäksi Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry viittaavat lausuntonaan Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n jättämään erivävään mielipiteeseen.

Maa-ainoslain lupaharkinta ja luonnonsuojeluarvojen huomioonottaminen

Maa-ainelakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. Ainesten ottamisessa on maa-ainoslain lisäksi noudatettava, mitä muualla laissa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on myös katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-ainesten ottaminen vaatii maa-aineslain mukaisen luvan. Ympäristövaikutukset, joiden voidaan katsoa käsittävän myös muut luontoarvot kuin luonnonsuojelulaisissa nimenomaisesti suojeltaviksi määritellyt kohteet, otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon maa-aineslain mukaisessa lupaprosessissa ja lupaharkinnassa. Maa-aineslain nojalla myönnettävässä luvassa määritellään ottoalueen sijainti ja rajat. Kyseisen alueen osalta ympäristövaikutukset ja näin ollen myös luontoarvot ja niiden mahdollinen suojelun tarve on arvioitu maa-aineslain mukaisessa lupaprosessissa ja otettu tarvittaessa huomioon lupamääräyksissä.

Ehdotetun ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin säännös on epämääräinen ja epäselvä, koska säännökseen sisältyvät määritelmät ovat erittäin tulkinnanvaraisia ja muualla lainsäädännössä määrittelemättömiä. Ehdotetut lupaharkinnassa huomioon otettavat "luontoarvot" ovat valtakunnallisesti ja alueellisesti inventoimatta ja pääosin karttoihin yms. julkisesti saatavilla oleviin tiedostoihin merkitsemättömiä. Säännöksen soveltaminen johtaisi todennäköisesti ennalta arvaamattomaan sijoituspaikkaharkintaan, jossa luontoarvot tulkitaan eri viranomaisissa eri tavalla, mikä heikentäisi toiminnanharjoittajien mahdollisuutta ennakoida sijoituspaikka- ja lupaharkintaa.

Niiden luonnonarvojen huomioon ottaminen sijoituspaikkaharkinnassa, joita luonnonsuojelulailla ei suojella, johtaisi maa-aineslain mukaisten hankkeiden osalta päällekkäiseen sijoituspaikkaharkintaan, koska maa-ainesten ottoalueiden sijoittaminen ratkaistaan käytännössä maa-aineslain nojalla, minkä mukainen lupamenettely edeltää ympäristölupamenettelyä. Näin ollen jo maa-aineslain nojalla tehdyssä sijoituspaikkaharkinnassa on ratkaistu hankkeiden sijoittaminen, jolloin viranomainen on myös arvioinut toiminnan vaikutukset alueen luontoarvoille.

Maa-aineslain mukaisen luvan saaneen toiminnan kohdalla ympäristönsuojelulain lupaharkinnassa tulisi ottaa huomioon luonnonarvoihin liittyvät maa-aineslain edellyttämät selvitykset ja siinä suoritettu lupaharkinta, jossa luontoarvot on otettu huomioon. Jos luontoarvot jäävät ehdotettuun ympäristönsuojelulakiin, säännöstä tulee vähintäänkin muuttaa siten, että luontoarvot on voitu jo selvittää muutoinkin tyhjentävästi kuin kaavoilla, koska maa-ainesten ottoalueet eivät välttämättä sijaitse kaavoitetuilla alueilla. Myös muussa lupaharkinnassa tehtyjen selvitysten tulisi muodostaa poikkeus luonnonarvojen huomioimisesta ympäristönsuojelulain sijoituspaikkaharkinnassa. Jos hankkeelle on maa-aineslain nojalla myönnetty lupa, toiminnan ennakoitavuuden kannalta on välttämätöntä, etteivät luonnonarvot enää estä toiminnan sijoittamista ympäristönsuojelulain lupaharkinnassa.

13 § Lakiin ehdotetaan lisättäväksi vaatimus ennaltavarausmissuunnitelman laatimisesta. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan hallinnollista taakkaa ei tulisi lisätä erillisellä ennaltavarausmissuunnitelmalla, sillä toiminnanharjoittajan on laadittava esimerkiksi palo- ja pelastussuunnitelmat. Erillistä suunnitelmaa olisi syytä vaatia laadittavaksi vain silloin, jos arviointi osoittaa, ettei ennaltavarausmistusta ole huomioitu muissa suunnitelmissa / dokumentaatiossa.

15 § Maaperän pilaamiskieltoa esitetään ehdotetussa laissa muutettavaksi siten, että sen 1 momenttiin lisätään aineen, jätteen tai organismien sijoittaminen maaperään. Sijoittamisen lisäämisellä halutaan ehdotetun 15 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan selvittää sitä, että säännös kattaa myös tilanteet, joissa jätteitä sijoitetaan maaperään hyödyntämistarkoituksessa. Maaperän ja pohjaveden pilaantumistarkastelu on ehdotuksen mukaan keskeistä hyötykäyttökelpoisuutta arvioitaessa. Tarkoituksena ilmeisesti on, että jätteiden hyötykäyttökelpoisuuden arviointiin tulisi aina tapauskohtainen arviointi siitä, voiko jätteiden hyödyntämisestä sijoittamalla ne maahan aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Jätteiden ammattimainen hyödyntäminen esimerkiksi maanrakennustoiminnassa on pääsääntöisesti ympäristöluvanvaraista toimintaa. MARA –asetuksella (591/2006) vapautettiin vuonna 2006 osa maanrakennuksessa käytettävistä jätteistä ympäristöluvanvaraisuudesta.

Asetuksessa säädetään tiukat kriteerit alueista, joilla jätteitä voi käyttää, suunnitelmista, joiden nojalla toiminta voi tapahtua ja jätteistä, joita sen nojalla voidaan ilman lupaa hyödyntää. Asetusta ei sovelleta tärkeillä tai muilla vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla, joilla tapahtuva jätteiden hyödyntäminen maanrakennuksessa on aina luvanvaraista. Asetuksen liitteissä on säädetty laatuvaatimukset hyödynnettäville jätteille. Hyödyntämispaikat merkitään myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Hallituksen esitysluonnoksessa ei lausuta mitään muutetun maaperän pilaamiskiellon suhteesta MARA –asetuksessa säädettyyn toimintaan. Maarakennusalan kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että muutetun säännöksen suhde MARA –asetuksella luvasta vapautettuun toimintaan selkiytetään hallituksen esityksessä.

Maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot soveltuvat vakiintuneesti sekä ympäristöluvanvaraiseen että siitä vapaaseen toimintaan. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan ehdotettu lisäys tulisi ensisijaisesti poistaa. Mikäli sijoittaa-sana kuitenkin lisätään 15 §:ään, perusteluissa on ehdottomasti selkeytettävä sitä, mikä merkitys tapauskohtaisella maaperän ja pohjaveden pilaantumisriskin arvioinnilla olisi MARA –asetuksessa tarkoitettussa toiminnassa. Maarakennusalan kannalta MARA –asetus menettää suurelta osin merkityksensä, jos jokaisessa yksittäisessä hyödyntämistapauksessa on olemassa riski, että MARA –asetuksen vaatimukset täyttävä toiminta kuitenkin kielletään ympäristönsuojelulain hallintopakkeinojen nojalla maaperä- tai pohjavesirisikin johdosta. Vielä suuremmin MARA –asetus vesittyisi, jos jälkikäteen edellytettäisiin kunnostamaan maaperää edellyttämällä aiemmin MARA –asetuksen vaatimukset täyttäneen rakennushankkeessa hyödynnetyn jätteen poistaminen maaperästä. Tämä estäisi todennäköisesti jätteiden hyödyntämistä maarakennustoiminnassa eikä olisi kestävä kehityksen tavoitteen mukaista.

16 § Pohjaveden pilaamiskieltoa koskevaan säännökseen ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen viittaus ympäristölle aiheutuvaan vaaraan ja haittaan. Rajaukset ja edellytykset jäävät ehdotetussa laissa ja sen perusteluissa väljiksi. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan on syytä tarkentaa, mitä 16 §:n perusteella toiminnanharjoittajilta vaaditaan.

Mikäli toiminnanharjoittajan on esitettävä selvitystä maa- ja pintavesiekosysteemien huomioon ottamisesta, tämä voi aiheuttaa lupaprosessiin huomattavia kustannuksia ja viivästyksiä. On oltava etukäteen selvillä, mitä ja millaisia selvityksiä vaaditaan ja millaista lupaharkintaa lupaviranomainen voi käyttää.

Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan tämänkaltaiset säännökset ovat omiaan heikentämään ennakoitavuutta ja laajentavat lupaviranomaisen harkintavaltaa. Mahdollisten selvitysten laatimisvelvollisuus tulisi perustua riskien arviointiin. Jos toiminnanharjoittaja osoittaa hakemukseen, että mahdolliset riskit on poistettavissa tai riskejä ei ole, erillisiä selvityksiä ei tulisi vaatia.

6 luku Lupaharkinta

59 § Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevista määräyksistä. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan 59 § on jätettävä pois ympäristönsuojelulaista. Säännöksen soveltaminen on epäselvää ja voi aiheuttaa tulkinnanvaraisia ja kohtuuttomia lupaehtoja.

Säännöksen sanamuoto on liian yleinen ja väljä ("on tarvittaessa" ja "voivat koskea") ja jättää liikaa harkintavaltaa lupaviranomaisille.

Teollisuuspäästädirektiivi ei edellytä energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevien määräysten sisällyttämistä ympäristönsuojelulakiin. Mikäli säännös tulisi voimaan esitetyssä muodossa, se koskisi kaikkia toiminnanharjoittajia ja kaikkea ympäristöluvanvaraista toimintaa. Toiminnanharjoittajan olisi täysin mahdotonta ennakoita, mitä kulloinkin lupaviranomainen voisi ehdotetun säännöksen nojalla edellyttää.

Materiaalitehokkuus on terminä vaikeasti määriteltävä ja mitattava, eikä toiminnanharjoittajilta voi edellyttää sellaisten lupaehtojen soveltamista, joiden osalta ei ole selvää ja yksimielistä käytäntöä.

Lisäksi Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry viittaavat lausuntonaan Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n jättämään eriävään mielipiteeseen.

69 § Lakiin ehdotetaan lisättäväksi teollisuuspäästädirektiivin edellyttämä säännös maaperän ja pohjaveden tarkkailuvelvollisuudesta. Ehdotettu säännös koskisi kuitenkin kaikkea ympäristöluvanvaraista toimintaa.

Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan olisi riittävää, jos säännöksessä säädettäisiin kaikkien toiminnanharjoittajien osalta pohjaveden tarkkailuvelvollisuudesta. Maaperän tarkkailuvelvollisuus voi usein toiminnan aikana olla vaikeaa tai jopa mahdotonta. Toiminnanaikaisen tarkkailun sijaan riittäisi, että maaperästä otettaisiin näytteet toiminnan päätyttyä.

Joka tapauksessa tilannetta olisi Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan arvioitava tapauskohtaisesti ja esimerkiksi määräaikaisen tarkkailun väli tulisi perustua tarveharkintaan ja riskien arvioimiseen. Säännöstä tai perusteluja tulisi tarkentaa siten, ettei säännöksen seurauksena ole kohtuuttomia lupaehtoja.

8 luku Lupapäätös, sen muuttaminen sekä toiminnan lopettaminen

94 § Lakiin on ehdotettu lisättäväksi säännös luvan vähäisestä muuttamisesta. Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry katsovat, että luvan vähäisen muuttamisen osalta olisi syytä tarkentaa asian käsittelyä ja menettelytapoja. Mikäli myös vähäisen muuttamisen osalta noudatetaan täysimääräistä menettelyä kuulemisvelvoitteineen, vähäinen muuttaminen ei käytännössä kevennä lupaprosessia.

10 luku Ilmoitusmenettelyt

101 § Melua ja tärinää aiheuttavan tilapäisen toiminnan osalta ehdotetun pykälän 1 ja 2 momentti sekä 3 momentin alkuosa vastaisivat nykyisen ympäristönsuojelulain 60 §:n 1-3 momenttia, mutta pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi määräys, että toimenpiteeseen ei saa ryhtyä tai toimintaa aloittaa ennen kuin meluilmoituksen jättämisestä on kulunut 30 päivää, ellei ilmoituksen käsittelevä viranomainen erikseen salli aloittamista. Säännös kieltää toiminnan aloittamisen, jos melulupaa ei ole myönnetty tai viranomainen ei anna erillistä lupaa toiminnan aloittamiselle ennen meluluvan myöntämistä.

Käytännössä meluilmoituksen 30 päivän aikaraja on usein vaikea tai jopa mahdoton noudattaa rakennustyössä. Töiden ajoituksen osalta 30 päivän aikaraja on liian pitkä, sillä töiden ajoitusta on vaikea ennakoita ja usein tarve melua ja tärinää aiheuttavan tilapäisen toiminnan suorittamiseksi ilmenee lyhyemmällä varoitusajalla. Ehdotettu säännös vaikeuttaa käytännön rakennustyötä huomattavasti.

Ehdotettu säännös jäykistää huomattavasti käytännössä käytössä olevia toimintamalleja. Tällä hetkellä esimerkiksi Helsingissä kaupunki on antanut ohjeistuksen, ettei ilmoitusta tarvitse tehdä, jos työtä tehdään päiväaikaan klo 7-18 välisenä aikana ja työ kestää alle 25 päivää. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan kuntien asettamat lievennykset tulee edelleen sallia, eikä toimintaa tule perusteettomasti estää tai rajoittaa liian tiukalla sääntelyllä.

15 luku Ympäristön tila

141 § Ehdotettuun lakiin on sisällytetty uusi säännös ääniympäristön laadusta ja laatutavoitteista. Säännös on kirjoitettu yleisellä tasolla ja se on erittäin tulkinnanvarainen. Perusteissa viitataan muun muassa viihtyisyyteen ja elämyksellisiin kokemuksiin. Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry toteavat, että ääniympäristöön laatuun liittyvät asiat on subjektiivisia ja mahdottomia mitata. Lainsäädännön on oltava selvää ja toiminnanharjoittajan on pystyttävä ennakoimaan, mitä vaikutuksia lainsäädännöllä on. Ehdotetun kaltaiset säännökset ovat omiaan lisäämään epäselvyyksiä laintulkinnassa ja epävarmuutta toiminnanharjoittajan toiminnassa.

Säännöksessä tai perusteluissa ei ole määritetty, mitä vaikutuksia sillä voi olla: voiko lupaviranomainen hylätä ympäristölupahakemuksen vedoten ääniympäristön laatuun vai voiko sen perusteella lupaan tulla ääniympäristön laatuun liittyviä lupaehtoja.

Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan ehdotettu säännös tulisi poistaa kokonaan. Mikäli se kuitenkin säilytetään, sitä on joko tarkennettava taikka perusteluihin on kirjoitettava, mitä säännöksellä tarkoitetaan ja mihin sitä käytetään. Ääniympäristön laatu on myös määriteltävä siten, ettei lupaviranomaiselle jää subjektiivista harkintavaltaa sen suhteen, millainen ääniympäristö on riittävän alhainen ja laadukas.

20 luku Erinäiset säännökset

203 § Mittausten ja tutkimusten laadunvarmistuksen osalta säännöstä on laajennettu erittäin paljon aiemman säännöksen sanamuodosta ja siinä annetaan merkittävästi yksityiskohtaisempia ja laajempia määräyksiä. Rakennusteollisuus RT ry:n ja INFRA ry:n näkemyksen mukaan säännöksen laajennus tulisi poistaa ja sisältö säilyttää aiemmankaltaisena.

Sanamuoto ”valvontaa varten otetut näytteet” on laaja ja viittaa siihen, että kaikki laitoksen tarkkailussa – sekä käyttö- että päästötarkkailussa – käytettävät menetelmät tulisi olla akkreditoituja ja kaikki näytteenottoon osallistuvat henkilöt vähintään sertifioituja. Vaatimus on täysin epärealistinen ja ylimitoitettu. Käytännössä näin ei ole mahdollista eikä tarpeellista toimia.

Mikäli valvontanäytteistä katsotaan tarpeelliseksi antaa lakitasolla nykyistä yksityiskohtaisempia määräyksiä, tulee ne kohdentaa vain ympäristöluvassa annettujen raja- tai tavoitearvojen seurantaan varten.

Harvaan asutuilla alueilla akkreditoituja laboratorioita on käytännössä vaikea löytää järkevältä etäisyydeltä. Vaatimus akkreditoinnista tarkoittaisi näytteiden säännöllistä postittamista satojen kilometrien päähän, mikä herättää kysymyksen näytteiden säilyvyydestä ja muuntumisesta asianmukaisista kestäväinneistä ja pakkaamisesta huolimatta.

Laissa käytetty käsite akkreditoitu laatujärjestelmä on erikoinen. Akkreditointi perustuu standardiin SFS-EN ISO/IEC 17025 Testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyys. Tyyppillisesti akkreditointi kuitenkin koskee yksittäisiä analyysejä, ei kokonaisia laatujärjestelmiä, jotka kuuluvat sen sijaan ulkopuolisen sertifioinnin piiriin.

Valvonta ja valvonnan maksullisuus

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry katsovat, että tehokas ja säännöllinen valvonta on tarpeellista ja välttämätöntä ja valvontaan tulisi olla riittävästi resursseja. Mikäli valvonta on maksullista, on huolehdittava, että kerätyt maksut ohjautuvat valvontatoiminnan kehittämiseen ja resurssien lisäämiseen. Toiminnanharjoittajien kustannuksia lisäävät jo erilaiset selvitysvelvollisuudet, eikä kustannuksia tulisi perusteettomasti lisätä. Tullee myös varmistaa, ettei toiminnanharjoittaja joudu perusteettomasti suorittamaan maksuja 173 §:n, 174 §:n tai 178 §:n mukaisen asian selvittämiseksi esimerkiksi aiheettoman ilmiannon takia.

Lisäksi Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry viittaavat Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n antamaan lausuntoon luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ja tukevat siinä esitettyjä näkökohtia.

Rakennusteollisuus RT ry ja INFRA ry ovat halukkaita osallistumaan valmisteluun myös hankkeen seuraavissa vaiheissa.

Rakennusteollisuus RT ry

INFRA ry

Tarmo Pipatti
toimitusjohtaja

Paavo Syrjö
toimitusjohtaja